

146
DEO OPTIMO MAXIMO

UNI ET TRINO, 82

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis octavæ
mensis Januarii, anno Domini M. DCC. LXXI.

M. JOANNE-JACOBO NOLLAN,

Doctore Medico, Præside.

An à superflui humoris perspiratorii refluxu, catamenia?

I.

INTER opera, quibus supremi numinis elucescit sapientia, nullum profecto machinâ humanâ præstantius, nullum nobilius esse, nisi in rebus Medicis & Physicis fuerit peregrinus & hospes. quis dubitaverit; si masculini corporis vires & soliditatem spectamus, eaque miramur, non minus miranda est fœmina, sive elegantem ipsius formam, sive diversas quas patitur, vicissitudines perpendamus. Herculeos ad labores natus vir, validioribus musculis firmiterque instruitur artuum compage; mollior e contra fœminis est habitus, laxior structura, incessus languidior: at verò quod vi tenet imperium mas; illud felicitis exercet fœmina sermonis leporibus, & morum suavitate cicuranda demolcens hominum pectora: huic egregius frontis honos. micantes oculi. & levis rubor pergenas diffusus eburnea colla. & nivei Lacerii. Sed eheu! quanto pretiò tot liberalis naturæ dona redimit. Ex debili temperamento, partiumque delicatiori structurâ exurgit morborum ilias. Ab organis. quæ menstruationem conceptum, graviditatem, partum, & lactat onem operantur, multigeni & longè dissimiles oriuntur affectus. Quolibet ferè vitæ instanti si non morbosè, molestè saltem afficitur fœmina, seu junior menstruaalem fluxum jam jam sit passura, seu maturior utò menstruari non desinat. Causa autem ab humoribus in corpore exuberantibus repetenda venit. Enim verò ad fœtum concipiendum, ac nutriendum nata mulier utero donatur innumeris arteriis venisque conflato, non carne musculosâ innixis, nullâ distinctis valvulâ, anastomosibus inter se in plexus reticulares mirificè ubique unitis, incurvatis intortis (1). Fœmina dum tenerior adolescit, liquor vitalis è corde pulsus in continuum partium impenditur accretionem; ubi verò incrementi sui terminum attingit, adaucto fibrarum elatere, nutritivis partibus earum interstitiis adhærendi jam non datur idoneum tempus, hinc sequitur & nutritio minor, & superflua in sanguinis massâ materies, quæ ab auctâ circumtâ vi magis comminuta ad poros cutis permeandos aprior evadit, sed huic actioni obstat fœminæ cutis exilis, simul & mollis textura, & peculiaribus causis ad uterum refluerè cogitur. At verò si nondum ragnans fuerit mulier, tunc cruor ad uteri vasa plus æquò appellens, eorumdem resistentiam vincit ac superat. illorum partes dimovet, & singulis mensibus foràs eliminatur. Periodicæ illius excretionis causa & scaturigo perspiratorii humoris refluxui meritiò signabitur; si perspirantis antea utriusque naturâ & phœnomenis mentes à plethorâ, plethoram à suprà dicto refluxu oriri fuerit comprobatum.

(a) Boerh.
ult. Med.
664

QUIBUS ineunte pubertatis ætate corpus foemineum molestat mutationibus, eæ Medicorum semper & Physicorum animos distinuere. Infans puellula solâ generationis organorum structurâ & dispositione à masculo infante distinguitur. Utrique eadem cutis mollities, idem corporis habitus, eadem animi propensiones, eadem exercitia; similibus nutritionis legibus corpus increfcit, citius tamen in lequiori sexu; ubi verò ad adultam accedit ætatem puellâ, tunc ampliatur pelvis, fororiantur mammæ, & ex utero flulant catamenia, quam quidem evacuationem plurima prænuntiant symptomata, corporis scilicet anxietas, artuum debilitas gravativus in regione lumbari dolor, pallor vultum occupans, appetitus remissio, cephalalgia, calor præternaturalis, febricula, horripilatio, pandiculatio; intere turget uterus, distenduntur vasa, sanguineus denum ex utero quâ datâ portâ ruit latex, donec restitutum fuerit æquilibrium. In urbium & calidarum regionum incolis citius, tardius in rusticis & in iis quæ vitam degunt polum versus arcticum, exurgit ille fluxus. Ea sanguinis excretio fit per arteriolas in uterum dehiscentes, & statis plerumque periodis recurrit. Ab anno circiter quadragesimo ad quinquagesimum usque idem servatur rerum ordo; sed postea sensim cohibetur fluxus ille menstruus, qui tunc novas agit cryses, & quæ sæpius gravissima seculum important incommoda. Sanguinis excreti quantitas pro regionibus, temperamentis, vivendi normâ, & animi pathematis longè diverfa est: sæpius tamen ex Hippocrate (b) duas heminas adæquat oleum & butyrum rancida fieri autumaverunt; ternelius ipsemet (c) malignam ei qualitatem insitam esse scribit. Heurnio etiam referente (d) Lucretii Poætæ Zelotypiâ laborans uxor, marito menstrua suam sanguinem propinavit, undè Poëta infelix rabie concitus insensam in semet ipsum interens manum, mortem sibi conscivit: sed jamdiu exularunt veterum signenta, & aniles inter fabulas annumerantur, nec immeritò; sanguinis enim menstrui non prava est indoles nec in sanâ muliere sæter, & nullatenus, quidquid contradicant celeberr. Astruc (e) & Hoffman (f) pellem excoriat, nec fermentescit, nec depravatâ coloris est; sed ab arterioso sanguine non degener; & sincerus qualis à victimâ macatâ (g) prodit. Non ergò conviciis dedecorandum naturæ opus, quod mulieribus sanitatem, parentibusque liberos pollicetur.

I I I.

MENSTRUÆ evacuationis causam attentè perpendenti, illiusque phænomena simul conferenti facili patebit sanguinem certè corporis incremento prius intervientem, nunc superandæ vasorum resistentiæ imparem, in his accumulari, & per sensim dilatatos majore mole arteriolarum fines stillatim effluere: muliebri enim corpus, ut pote laxius contextum fluidis præpollet in fortis nutritionem utiliter commutandis. Ubi verò pensum suum non abfolvunt hæc fluida, in corpore ongeruntur, & his fatiscit mulier jam fluidorum exuberantiâ dives, & excretionem quâcumque viâ molitur. Sanguis ideo faciliorem in laxo & ferè perpendiculari utero aditum reperiens, hûc affluit, collapsa distendit vasa, usquè dum novo cruoris à tergo prementis affluxu propulsus extremos arteriolarum fines vincat, aut lymphatica permeans vasa per patentes eorum meatus in uterum profiliat. Non eâ laborant excretionē juniores puellæ quibus sanguis totus in incrementum impenditur, & sic localem efficere nequit congestionem: cum verò ad ætatem pervenere, in illis tunc incipit plethora seu spuria, seu vera: hæc oritur ab auctâ verè sanguinis copiâ; illa à solâ ejusdem rarefcentiâ (h), quæ vasa etiam distendit ac si verè sanguis redundaret. Pro majore vel minori sanguinis impulsu copiosior aut parcius est plethora, celerior el tardior; indè citius in quibusdam mulieribus, copiosiusque manant menstrua, serius & parcius in aliis. In vegetis ab humorum excessu, in debilibus ab uteri laxitate menstrua protrahuntur: copiosiora enim sunt in humidis à cæterarum excretionum imminutione: reipsâ si quocumque modo divertatur plethora, tunc vel omninò desunt, vel saltem parcissimè fluunt; indè fit menstruorum in gravidis lactantibus quæ suppressio; in

(b) Hipp. lib. de morb. mul.
(c) De Hom. roc. lib. 7. ap. 7.
(d) De morb. mul. tom. 3. ap. 1.

(e) Delue vetera.
(f) Differt. v. & Med. g) Hippoc. de morb. ul.

(h) Astruc, l. p. 30.

rusticanis & saltatricibus fluxus parcior. Ineunte demum senio, uteri vasorum induratione hujus evacuationis fons exarescit; & illud liquidum purpureum in universalem plethoram refutatum, vel pinguedinem cellulis infundit, vel cæteris excretionibus auctis effluit, vel morborum à plethorica constitutione oriundorum procreat catervam. Si segnes & otiosi viri fæminarum ad instar exercitium non noverint, tunc collecti & quasi stagnantes male triti humores totius corporis molem augebunt, & imminentis sæviorisque mali femina tovebunt; nisi felici evacuatione ipsos à morbe vindicaverint varia corporis exercitia. Quidam autem definitis temporibus capitis dolore laborant, qui solis venæ sectionibus sæpe repetitis levantur: sunt etiam quibus eodem tempore recurrunt evacuationes per diarrhæam, aut dysenteriam, per narium hæmorrhagiam, aut uberiorem in membranam pituitarâ teri defluxum, per hæmorrhoidalia vasa, & per cutis poros. Quæ quidem phænomena tum ex muliere, tum ex viro desumpta plethoram menstruorum originem esse arguunt, quâ posuâ periodico huic profluvio datur ania, quâ sublata illud ipsum sufflaminatur.

I V.

PERSPIRATORII humoris eadem ac menstruorum origo, idem est usus; cum è succi alibilis superflua portione utraque oriatur, & imminentem per cutis spiracula in auras avolans, plethoram arceat; in hoc tamen à mensuis differt, quòd oculis seie non præbet conspicendum, partibusque magis comminutis constat, necnon toto erumpat vitæ ciborum, & aliarum rerum non naturalium quantitas intensius aliquam partem titur varietatem. Ueberior sit à majori calore, sicciori aeris temperie, strictioribus partium fluminibus, validiori sanguinis impulso; à causis contrariis minuitur: cum enim siccus aer expulsum humorem exfugit, humidus emollit fibras, exhalantiumque vasorum vim infringit. Laxior etiam compages, indeque orta debilior arteriarum contractilitas perspirationem cohibet, collapsos vasculorum parietes non facile superat eliminandus humor, & in majora refluens vasa, tunc plethora imminet; minus enim observante Sancio (b), perspirat cutis mollior. Cum facilius arteriarum quàm venarum perversatur aërio, humiditatem aeris cutaneæ absorbent venæ (c), & novum sanguini corollarium addunt: ad fluidorum igitur in laxo corpore congestionem venæ cum arteriis unâ conspirant. Sors illa mulierem manet, & sic provide invigilavit natura parens, ut oriundo foetui copiosa satis suppeditaretur alimonia: si verò hæc fluidorum copia ultra modum aucta non absumatur, uberiori per uterum perspiratione amandatur: menstrua enim veram perspirationis speciem æmulantur, non in excreti humoris naturâ tantum sed etiam in excrendi modis; si quidem uterus ut & cutis ex vasorum inhalantium & exhalantium congerie & plurimo celluloto textu conflatur, interna illius tunica villosa cuti non absimilis pilis (d) sæpe horrescit; vasis lymphaticis peragrat, & cum cute etiam mediante vaginâ communicat; utrumque impetu vel leviori distenditur, faciliusque irruenti fluido aditum præbet. Non vasorum dilaceratione, cui assentitur Joseph Freind (e), peragitur menstruatio, sed solâ eorumdem permeabilitate, perinde ac perspiratio; hæc imminentem arceat plethoram, illa præsentem expellit. Imminuto perspirationis solito fluxu, major exurgit menstruum proventus, & vice versâ. Uterque si cohibeatur, eadem ferè parit morborum genera: scilicet improbo labori deditis mulieribus, saltatricibus perenni motu agitatis, viraginitibusque firmiori structurâ instructis influxus ille dilucidius apparet, ut in iis quibus ab uberiori perspiratione parcior, vel nullus est fluxus menstruus. Eundem influxum paritèr copiosa & opiparis mentarum cupediis saginata, vix perspirant, sed largo profluvio mancipantur. Eodem viro laborant homines, qui contra naturæ leges robustum corpus ignavâ emolliunt torpedine, & redundantes utili perspiratione humores non sinunt evacuari.

(a) De pond.
Aph
VII.

(b) De cist.
& rot. Sect.
III. Apud.
LXVII.

(c) Hall.
Comm. in
Prælect. Acad.
Boerh. n.
416.

Winslow
Aag.

(e) Formenah
Cap. V.

EX dictis eadem est fluxus menstrui & perpirationis materies (a). Utriusque organa & effectus inter se consentiunt: menstruationem plethora, plethoram verò perpirationis humor in interiora resorptus efficit, unde ab illius refluxu menstrua scaturire merito licet concludere. Rem certius comprobant morbi, quibus mulierum cutis post menstruum suppressionem deturpatur, ut scabies, impetigo, tubercula subcutanea: sanguis siquidem, præcursus in uterum aditu, validius in cutem irruens tumores procreat, & stagnatione etiam acrior morbum incutit. Nulla est igitur siderum in mulierem actio, quæ nec bene percipitur, nec diversos menstruationis effectus evolvit. Nautæam hodiè movent non vetusta minus quam inepta fermentorum systemata; hanc tamen priscorum hypothese[m] renovavit Clariss. *Kat* (b) & fermentationem phlogosis lipidiosis nomine insinuat admittit, quam spiritus fermentescens produceret, passionum æstu fervere[n]te; illud verò salientis nimium, seu potius delirantis ingenii commentum argumentis destitutum facile destruitur (c), & per se funditus corruit; in puellis enim quandoque menstrua præcedunt veneris stimulum, quem in gravidis & vetulis sæpè non obtundit menstruum cessatio; admittit phlogosis, communis fieret tunc mari, tunc fæminæ menstruat[i]o, non periodicè recurreret, nec borealis plagæ mulieres ob menstrui fluxus penuriam & debilem ideò phlogosis fæcundæ haberent, nec laxantibus medicamentis v.g. balneis concitarentur menstrua, quod tamen observationi repugnat. Alteram fluxit hypothese[m] Rob. *Emeth* (d): sanguis, inquit, veneris stimulo attractus, in corpora penis cavernata diffunditur, & pervernas spiritu nerveo irruente compressus refluere nequit; idem in fæminis exercetur mechanismus scilicet sanguis majori copiâ ad uterum appellit, sed in ejus venis propter v. luvularum defectum, in illo congeritur, donec per distensorum nimis vasculorum ostiola affluat. Hæc primo intuitu aridet menstruationis explicatio; sed varia inter exempla in recenti illius opere (e) allata, quæ illius refragantur opinioni, nullius amoris stimulo percitæ mulieres, quæ tamen menstrua lem passæ fuerunt purgationem, annumerantur, nihil obstat igitur, quin experimenti & ratiocinio suffulti concludamus:

Ergò à superflui humoris perspiratorii refluxu , catamenia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Jacobus NOLLAN, M. Claudius DE LA FISSE.
actūs Præses.

M. Josephus — Exuperius
BERGIN, Supremi Valachia
& Moldaviae Principis Medi-
cus, Antiquus Regis Exerci-
tium & Castrorum Medicus
Primarius necnon à Regia
Scientiarum Academia
M. Carolus DIONIS, Chirurgus
gæ Latino idiomate professe-
sor.

M. Bartholomeus Petrus DE
LA NOUE, Eques in Su-
premo Senatu Patronus.

M. Josephus-Ignatius GUIL-
LOTIN.

M. Benjaminus-Michael SOL-
LIER DE LA ROMILLAIS.

*M. Jac.-Ludov. ALLEAUME,
Militarium Nosocomiorum ad
Regis Exercitum, necnon in
Insulis Americanis nuper Me-
dicus Regis.*

for.
M. Gedeon DE RABOURS.

Proponebat Parisiis HENRICUS JOANNES BAGET, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis
Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theſeos Author, A R. S. H. 1771.

Typis QUILLAU, Univers. & Facul. Med. Typographi, 1771.